

B. Spaskovski: RTB-u treba 30 miliona evra za stabilizaciju i „utezanje“ rudarstva i to je najvažnija stvar koja se mora reći jasno i glasno. – Mekinzijeva studija, a pre toga i „dju dilidžns“ koji je uradio KPMG, pokazali isto: RTB ima ozbiljnu budućnost, ali mu trebaju obrtna sredstva da dođe do više sopstvenih sirovina. – Do kraja maja za sva četiri pravna lica u holdingu RTB Bor Grupe biće predat UPPR, a onda sledi dodatnih šest meseci zaštite od naplate poverilaca, kaže Mirjana Antić. – Kompanija nastavlja da radi sa istim brojem radnika, zarade se neće smanjivati, a višak zaposlenih rešavaće se postepeno u narednih pet godina. – B. Todorović: Projektovana prerada i proizvodnja u novim metalurškim postrojenjima osvojene u potpunosti, ciljaju se viši dometi – prerada 550.000 tona koncentrata i proizvodnja 100.000 tona katodnog bakra iduće godine u ovo vreme Studija konsultantske kuće Mekinzi potvrdila dugoročnu perspektivu BasenaRTB. – Studija koju je uradila konsultantska kuća Mekinzi potvrdila je ono što je pre toga, u „dju dilidžns“ dokumentu, Vladi Srbije i menadžmentu RTB-a Bor predočio KPMG. Oba dokumenta u suštini su, kako kaže generalni direktor Basena Blagoje Spaskovski, pokazala opstanak i život borske kompanije.

–Mekinzi je potvrdio ono što je KPMG uradio, s tim što je njegov dokument dograđen jer je poslovanje RTB-a dubinski razrađeno i detaljnije obrađeno. I kao takva, Mekinzijeva studija pokazala je da RTB Bor ima sirovinu, ima kadrove, ima opremu, ima iskustvo i znanje, ima čisto nebo nad gradom u kojem posluje. Ovo poslednje bih naročito apostrofirao jer je to svojevremeno bio i zahtev Svetske banke, kojoj je ekologija na prvom mestu. Taj zahtev je ispunjen i Bor je danas čistiji grad od Beograda, Kostolca, Kragujevca – ističe Spaskovski. RTB nije igračka

U Mekinzijevoj studiji predloženo je „utezanje“ RTB-a, dodavanje radnog i kapitala strateškog partnera kako bi se borska kompanija učinila profitabilnom i prestala da generiše gubitke.

Studija konsultantske kuće Mekinzi potvrdila dugoročnu perspektivu Basena- RTB-u treba obrtni kapital! Treba mu 30 miliona evra za stabilizaciju i „utezanje“ rudarstva i to je najvažnija stvar koja se mora reći jasno i glasno. Ne može se ovakva firma voditi na „majke mi“, na poček i na doček. RTB nije igračka i ne može da radi bez obrtnog kapitala. On je postojao do prošle godine kada je cena bakra pala i kada smo malo više investirali jer nismo očekivali pad cena. Tada je i Majdanpek „pao“ zbog ledene kiše i prekida struje, pa smo 11 meseci bili bez proizvodnje tamo, odnosno kada se u gradu pod Staricom radilo sa svega 30 odsto projektovanog kapaciteta i učinaka, a u Boru smo u isto vreme uhodavali novu topionicu i suočavali se sa tehnološkom neminovnošću – stvaranjem hladnog materijala. Tako smo, umesto da topimo bakar i prodajemo ga na tržištu, mi topili radni kapital, obrtna

sredstva. Kada svemu tome dodamo i činjenicu da nas banke ne prate jer smo u restrukturiranju i zbog toga nemamo način da obezbedimo kreditora, a danas više niko ne daje kredite bez garancije i obezbeđenja, jasno je da u celoj toj situaciji nismo mogli ni da povlačimo kredite i na taj način „pokrivamo“ to što je bakar odlazio u hladan materijal, a iz Majdanpeka nam nije stizao, ni on ni zlato, skoro godinu dana – priča generalni direktor RTB-a Bor.

Studija konsultantske kuće Mekinzi potvrdila dugoročnu perspektivu Basena. Zbog toga su, kako kaže, najpre KPMG, a potom i Mekinzi, podvukli da RTB ima ozbiljnu budućnost, ali su potrebna obrtna sredstva da podigne rudarstvo i tako dođe do više sopstvenih sirovina. – Istina je da je veća zarada od koncentrata iz naše rude, ali je i premijer Srbije rekao da je ovo prva vlada koja je povukla poteze da se završi nova topionica. Nije mogla, jer nije ni bila tada na vlasti, da paralelno razvija rudarstvo. Sada se tek kreće u ofanzivnu borbu da se „Bor“ sačuva, ali mora da se ponovi i istakne da nije bilo onih 30 miliona evra pomoći, nova topionica i fabrika sumporne kiseline nikada ne bi bile završene. Borani bi i dalje živeli u „aušvickoj“ sredini. Samo zahvaljujući razumevanju postojeće vlade danas imamo čisto nebo u Boru.

Još šest meseci zaštite

Studija konsultantske kuće Mekinzi potvrdila dugoročnu perspektivu Basena. RTB Bor će, kako kaže zamenica generalnog direktora za ekonomiku, marketing i finansije Mirjana Antić, nastaviti da radi i živi nakon 31. maja, iako tada ističe zakonski rok za prestanak njegove zaštite od prinudne naplate poverilaca. Uostalom, kao i za svih 11 preduzeća koje štiti država.

- RTB ima obavezu i relativno malo vremena, nešto više od meseca dana, da u zakonskom roku, do kraja maja, nadležnom sudu na dalje postupanje preda Unapred pripremljeni plan reorganizacije preduzeća (UPPR). To su, zapravo, četiri dokumenta za naša četiri pravna lica. Onda sledi dodatna mera zaštite, koju zakon dozvoljava, u narednih šest meseci. Dakle, UPPR bi trebalo da se usvoji u Privrednom sudu u Zaječaru do kraja novembra – navodi Antićeva.

UPPR-om će, dodaje ona, biti regulisane kompletno zatečene obaveze sva četiri preduzeća u sastavu RTB Bor Grupe koje su evidentirane do 31. marta ove godine. U zavisnosti od statusa, obaveze su globalno kategorisane kao obezbeđene i neobezbeđene.

Studija konsultantske kuće Mekinzi potvrdila dugoročnu perspektivu Basena- Obezbeđene obaveze su one za koje garantuju RTB Bor i država. Prvorangirana takva obaveza je kredit EDC banke za izgradnju nove topionice i fabrike sumporne kiseline. Druge iz ove kategorije su garancije koje je RTB dao u vidu hipoteke ili ručne zaloge. To su sve obaveze koje će se

regulisati onako kako su ugovorene. Neobezbeđene obaveze regulisaće se u okviru predloženih mera koje su sadržane u UPPR dokumentu. U našem slučaju će to biti uslovni otpis određenog visokog procenta zatečenih obaveza, uz otplatu ostatka, po isteku jednogodišnjeg grejs perioda, u narednih sedam godina – pojašnjava Mirjana Antić. Termin „uslovni otpis“, dodaje ona, upotrebljava se zato što će se tek osme godine, u odnosu na datum usvajanja UPPR-a, zaista dogoditi čin otpisa a poslovne knjige očistiti od nagomilanih obaveza iz prošlosti. Do tada, nakon isteka jednogodišnjeg grejs perioda, RTB će u narednih sedam godina otplaćivati stare obaveze.

Studija konsultantske kuće Mekinzi potvrdila dugoročnu perspektivu Basena-Nema gašenja, nema stečaja! Pa, RTB Bor je u stečaju od 2004. godine! Jer, restrukturiranje je samo jedan oblik stečaja gde je država paravanom zaštitila preduzeće od naplate starih dugova kako bi ono nastavilo reprodukciju. Zbog tih nagomilanih starih dugova, a ne zbog sadašnjeg trenutka, RTB Bor je izuzetno teška priča. Teška koliko su teški i ti dugovi po kreditima uzimanim, pa reprogramiranim davnih šezdesetih, sedamdesetih i osamdesetih godina. Kako se osloboditi duga, a ne oštetiti državni budžet pitanje je kojim se i MMF i Svetska banka bave. Jer, obe finansijske institucije strogo kontrolišu svaki dinar koji se odlije iz republičke kase i tumače to kao štetu. Studija konsultantske kuće Mekinzi potvrdila dugoročnu perspektivu BasenaS druge strane, ne može se onima koji sada rade i uplaćuju znatna sredstva u budžet, 6,1 milion dolara mesečno, pripisati šteta nastala pre 40 godina. I sada se, verovali ili ne, u basenskim knjigama vode krediti uzeti za mehanizaciju koja je radila na starom borskom kopu. Deca rođena 1983., mada to više nisu deca jer imaju 33 godine, uopšte ne znaju da je taj kop radio. Suština priče je da se dugovi nisu na vreme otplaćivali. Da li su mogli ili nisu, to ne znam. Priča, zato, jeste teška i zbog toga je Vlada Srbije toliko pažnje posvetila RTB-u i Resavici. Iako su to dve različite priče. Resavica, koja je na mukama i sa mnogo radnika, počiva na sirovini koja svaki dan gubi na ceni, a iz Evropske unije stižu najave da će se do 2027. godine sve termoelektrane zatvoriti. Ta Resavica je, međutim, decenijama održavala elektroenergetski sistem države i Vlada Srbije ih sigurno neće odbaciti – ocenjuje prvi čovek RTB-a.

Zarade se neće smanjivati

Studija konsultantske kuće Mekinzi potvrdila dugoročnu perspektivu BasenaKompanija, dakle, nastavlja da radi i posle 31. maja i to sa istim brojem radnika. Zarade se neće smanjivati, a višak zaposlenih, po predlogu iz Mekinzi jeve studije, rešavaće se postepeno u narednih pet godina.

-Zarade ostaju na sadašnjem nivou i neće se dirati. Broj radnika biće postepeno smanjivan, to je neminovnost na koju su ukazali i KPMG i Mekinzi. Ali, neosetno, u narednih pet godina.

Predlog je da se krene sa dobrovoljnim socijalnim programom po kome bi svi oni sa 39, 40 i više godina radnog staža, uz otpremninu, otišli u penziju. Za sprovođenje ove ideje neophodne su zakonske izmene u delu koji se odnosi na trajno umanjeње penzije. Naime, ne možemo na trajno umanjeње penzije osuditi radnika koji godinu dana ranije ode iz preduzeća po socijalnom programu. To umanjeње može i trebalo bi da traje samo dok radnik ne ispuni oba uslova za punu penziju. Podneli smo zahtev, i menadžment i sindikati, za izmenu tog člana Zakona o PIO i, ukoliko se to desi, očekujem da po tom osnovu, bar kako je neobavezujuća anketa pokazala, iz preduzeća odu 654 radnika. Toj brojci dodaću i „dobrovoljce“ kojih, prema rezultatima ankete, ima 149. Dakle, polako se sve radi, strogo vodimo računa da nijedan radnik ne bude oštećen – kaže Spaskovski.

Studija konsultantske kuće Mekinzi potvrdila dugoročnu perspektivu Basena. Kako radnik, tako ni kompanija u kojoj on i ostalih 4.999 radi, ne sme da bude oštećena. Ni po jednom osnovu na koji ljudski faktor može da utiče. Ako već nije mogla da se izbori sa elementarnim nepogodama u Majdanpeku, niti da utiče na to kolika će cena bakra biti, borska kompanija može, a to i radi u poslednjih godinu u po dana, da na sve moguće načine bije bitku za bolju likvidnost. Potop majdanpečkog kopa umanjio je dobit prošle godine za 15 miliona dolara, prevođenje bakra u hladan materijal odnelo je RTB-u dodatnih 19 miliona, a pad cene bakra i zlata ga „dokusurio“ sa izgubljenih još 40 miliona dolara. Ukupno, 74 miliona dolara u kasi – manje!

Desant na troškove

Studija konsultantske kuće Mekinzi potvrdila dugoročnu perspektivu Basena – Sa tim parama bismo pokrili amortizaciju u 2015. i ostalo bi nam u plusu oko 25 miliona dolara. Da li je potrebno reći da bi nam likvidnost bila znatno bolja da se samo jedna od ovih stvari nije desila?! Moram da dodam da smo u isto vreme sami investirali u zaostale „repove“ u topionici i u završetak flotacija u Boru i Majdanpeku. Uložili smo i dva miliona evra u sanaciju kolektora, u nešto za šta je Svetska banka bila obezbedila sredstva, ali neki „naučnici“ to nisu podržali. Ne znam iz kog razloga, to zna Svetska banka. Razlozi ne leže u nama, mi nismo imali kontrolu nad tim. Uglavnom, RTB je ulaganjem dva miliona evra u sanaciju kolektora obezbedio sigurnost i prostor za lagerovanje jalovine. Dodatnih milion i po evra investirali smo u rehabilitovanje krečnih peći u Zagrađu koje su bile u očajnom stanju. Inovirali smo tehnologiju i sada po jeftinijoj ceni proizvodimo kreč koji basenske flotacije troše u ogromnim količinama – 150 tona dnevno! Na sve ovo došlo je i do tektonskih poremećaja na tržištu i velikog pada cene bakra koji je na kolena bacio i najveće „igračke“ u rudarstvu – Friport, Grazberg, Glenkor. U Čileu je čak zasedala vlada i korigovala državni budžet zbog pada cene bakra.

Studija konsultantske kuće Mekinzi potvrdila dugoročnu perspektivu Basena-RTB se - dodaje generalni direktor - trenutno uklapa sa prodajnom cenom bakra. Nažalost, ona stalno šeta. Čas je 4.300 dolara za tonu, a tu ne možemo da se uklopimo, ali smo sa 4.700 dolara po toni na nuli. To je uspeh jer pamtim, kada sam došao na čelo RTB-a, da je cena iskopina bila 18,2 dolara po toni. Pretprošle godine bila je 6,3 dolara, a prošle se, zbog skoka cene nafte i struje, popela na 7,2 dolara za tonu iskopine. To je najbolji dokaz da se domaćinski radi. U krajnjem slučaju, kako bi se obezbeđivale redovne plate da nije domaćinskog vođenja i poslovanja?! - zaključuje Blagoje Spaskovski.

Njegova zamenica za ekonomiku, finansije i marketing dodaje da RTB godinama sprovodi intenzivne mere štednje u svim oblastima troškova. Pred kraj prošle i u ovoj godini one su samo dodatno pojačane baš zbog okolnosti koje su nametnuli nepovoljni tržišni uslovi za plasman basenskih proizvoda, ali i podstaknute opštim merama štednje u državi.

Studija konsultantske kuće Mekinzi potvrdila dugoročnu perspektivu Basena-Puno smo učinili na smanjenju potrošnje energenata jer je RTB Bor najveći potrošač svih vrsta energenata u Srbiji. Struja, nafta, mazut, tehnički gasovi - sve su to stavke kod kojih i pola procenta u zbiru daje velike finansijske efekte i učinke u smanjenju cene koštanja.

Rigorozno vodimo računa i o svakoj naznaci promene tržišnih uslova jer smo i veliki potrošači čelika, gumenih proizvoda, eksploziva, reagenasa, rezervnih delova, svih vrsta repromaterijala. Princip RTB-a je da kupuje original i zato se ne bavimo spekulativnim nabavkama i ne pokušavamo da snizimo troškove tako što ćemo nabaviti robu ili neki artikal koji ima nižu cenu, ali se brzo potroši i ne daje kvalitetne učinke. RTB štedi kroz kvalitetnu nabavku, ali i ta kvalitetna nabavka je uvek praćena konkurentskim cenama - tvrdi Mirjana Antić.

Spaskovski pojednostavlja i dodaje da RTB ne radi po principu šta je jeftinije, već šta je korisnije i efikasnije po toni ili moto-satu. Vodi se računa, kako kaže, o svakom centu i svakom dinaru koji se potroši.

Studija konsultantske kuće Mekinzi potvrdila dugoročnu perspektivu Basena-Ne može u RTB-u da se desi da neki dinar „kapne“ na stranu dok Mira Antić ne potpiše račun. Ona je poslednja u nizu, pre nje na račun stavi paraf komercijala i interna kontrola. Zato tvrdim da niko ne može kupiti jeftiniju robu, rezervne delove ili gume od komercijale kojom rukovodi Gordana Simonović. To je najjača komercijala, siguran sam! Ne mogu tu proći oni „s ulice“, iz Beča, Rusije ili Raške koji dođu da RTB-u prodaju sve što misle da mogu da prodaju. I kamione i avione! Takođe, ne upoređujemo babe i žabe, pa se tako ne mogu porediti ni jeftiniji delovi iz Kine koji, prosto, ne mogu da se ubace u „komacu“ kamione. Niti se mogu upoređivati kineske gume, čiji je vek trajanja 2.000 moto-sati, sa japanskim koje traju 6.900

moto-sati. Kineski delovi mogu da idu u kinesku opremu, a ne u mercedes! - zaključuje Spaskovski.

Tehnološka i ekološka revolucija

Na kraju, dodaje da je prezadovoljan radom novih pirometalurških postrojenja i činjenicom da su metalurzi osvojili novu tehnologiju.

-Fleš-smelting tehnologija je najmodernija u svetu, ona koja sopstvenu sirovinu, sumpor iz koncentrata, troši kao energent. Borski metalurzi su je osvojili i savladali nešto što je svetsko savršenstvo. Pokazali su da znaju da je vode i to u nemogućim uslovima, pa je danas sve manje hladnog materijala. Od srca im čestitam i kažem: svaka im čast! Već smo povećali preradu i na taj način pojeftinili proizvodnju, bez centa ulaganja! Sada radimo na tome da stvorimo uslove u kojima će ova topionica moći godišnje da preradi 600-650 hiljada tona koncentrata i to sa minimalnim ulaganjem. Tada ćemo uspeti da pokrijemo trošak radne snage. Jer, istina je da je naša cena prerade malo jača, ali je jača zbog toga što u našoj topionici radi više radnika nego u finskoj Harjavalti. Ali, mi nismo uveli novu tehnologiju da bismo otpuštali radnike i zato stručni ljudi dižu preradu. Tako režijski troškovi padaju i pokriva se trošak za plate - objašnjava generalni direktor RTB-a.

Studija konsultantske kuće Mekinzi potvrdila dugoročnu perspektivu Basena Direktor Topionice i rafinacije Boban Todorović potvrđuje da su projektovana prerada i proizvodnja u novim metalurškim postrojenjima osvojene u potpunosti, te da se sada ciljaju viši dometi - prerada 550.000 tona koncentrata i proizvodnja 100.000 tona katodnog bakra iduće godine u ovo vreme.

-Cilj je da vrlo brzo uvedemo dvostruke dimohvatače na konvertorima, a u budućnosti da hvatamo i sve gasove na krovu konvertorske hale. Tako ćemo emisiju gasova iz naših metalurških postrojenja sa zakonskih 350 miligrama po kubnom metru vazduha svesti na ispod 200 miligrama, a takve rezultate nema nijedna topionica u svetu - ističe Todorović. On dodaje da je od 15. do 20 marta obavljeno testiranje parametara nove topionice i fabrike sumporne kiseline u prisustvu predstavnika beogradskog Građevinskog fakulteta, inače stručnog nadzora nad projektom, a da je sve rezultate obradio ovdašnji Institut za rudarstvo i metalurgiju.

Studija konsultantske kuće Mekinzi potvrdila dugoročnu perspektivu Basena-Veoma smo zadovoljni rezultatima, prvenstveno sa tehnološkog i ekološkog aspekta. Dokazali smo projektovanu preradu od minimalno 53 tone koncentrata na sat, odnosno 400 hiljada tona godišnje, ali i kvalitet šljaka, bakrenca, proizvedene pare, osušene šarže. Merenja emisije sumpor-dioksida i prašine u atmosferu na svih pet mernih mesta dala su, takođe, rezultate koji su u skladu sa svetskim normama - navodi direktor Topionice i rafinacije.

Metalurzi, kako kaže, u aprilu „gađaju“ 6.200 tona katodnog bakra. U pogonu Elektrolize angažovano je 640 ćelija, a toliko ih je poslednji put u radu bilo davne 1998. godine. Pritom je uspostavljena kontrola i nad količinama hladnog materijala koji se stvara i on se od novembra prošle godine pretapa na isti način kao u topionici u Španiji.

Studija konsultantske kuće Mekinzi potvrdila dugoročnu perspektivu Basena-Deo hladnog materijala prerađujemo preko šarže fleš-peći, dok drugi deo pretapamo preko konvertorskog odeljenja. Takvim tempom i načinom rada do 1. decembra ćemo prerađiti sve količine hladnog materijala stvorenog u prošlosti i od tada nastaviti da prerađujemo samo novostvorene količine iz tekuće proizvodnje - tvrdi Todorović.

-Tehnološka i ekološka revolucija su za nama - naglašava Blagoje Spaskovski. - Aktuelna proizvodnja dokaz je da časovni kapacitet prerade u novoj topionici možemo da povećamo za 20 do 25 odsto bez ijednog uloženog centa, a siguran sam da, ako uložimo ne više od pet miliona dolara, preradu možemo da podignemo na 80 do čak 90 tona koncentrata na sat.

Studija konsultantske kuće Mekinzi potvrdila dugoročnu perspektivu BasenaSada prerađujemo 55 do 60 odsto domaćeg koncentrata, a ostatak uvozimo. Sami ne možemo da ga kupimo jer nam za to treba mnogo para. Na primer, treba nam 60 miliona dolara da bismo za dva meseca mogli da kupimo koncentrat tamo negde na vrhu Rusije, u Sibiru, ili u Čileu, pa da ga odatle vozimo 40 dana do Konstancie, pa još 10 dana do Bora. Mi tih para nemamo i zato moramo da radimo uslužnu preradu. Podizanjem kapaciteta prerade i proizvodnje obaramo režijske troškove i činimo topionicu isplativom. Ona je već sada isplativa sa ekološkog aspekta, a biće još bolje kada uložimo u rudarstvo i tako dođemo do više sopstvenog koncentrata - kaže Spaskovski.

Studija konsultantske kuće Mekinzi potvrdila dugoročnu perspektivu BasenaVeću preradu sopstvenog koncentrata, dodaje, garantuju već overene basenske rudne rezerve „teške“ milijardu i 355 miliona tona, ali i novootkrivena nalazišta bakra i zlata.

-U Krivelju, na tzv. Kriveljskoj kosini nabušili smo novih šest i po miliona tona rude koja u sebi nosi fantastičnih 18 tona zlata jer je prosečan sadržaj ovog najsjajnijeg plemenitog metala u rudi 4,5 do 5 grama po toni - otkriva je Spaskovski i dodaje da predstoji overa rezervi novog zlatonosnog nalazišta, a nakon toga, za ne više od tri godine i njegova eksploatacija.

izvor: kolektiv.co.rs